

АНОТАЦІЯ

кваліфікаційної роботи магістра **Мезенцевої Олени Андріївни**
на тему: **Екологічний туризм в Закарпатській області України:**
ресурси, розвиток, перспективи.

Науковий керівник: **д.пед.н., проф. Куліш С. М.**

Актуальність дослідження. Кінець ХХ століття ознаменувався прийняттям концепції стійкого (сталого, збалансованого) розвитку суспільства, яка впровадила ідеї такого стилю життя, де ефективне і раціональне використання ресурсного потенціалу нарівні з оптимальним розвитком громади є пріоритетами розвитку з погляду на збереження надбання для прийдешніх поколінь. Це відобразилося на всіх сферах життя. Туризм не став виключенням. У туристичній діяльності зростає роль екологічної свідомості і відповідальності. Усе більше туристів з року в рік, особливо молоді віком від 16 до 24 років (за даними дослідження, проведеного компанією Booking.com у 2021 році, цей показник становить 60 %) намагаються зменшити вплив на довкілля під час відпочинку на природі і охоче обирають екотуристичні подорожі. Одним із напрямків розвитку туризму, який би охоплював названі пріоритетні лінії розвитку території, став екологічний туризм, який має на меті дбайливе ставлення до природи, підвищення екологічної освіченості туристів, збереження існуючих культурних традицій, розвиток громади з урахуванням інтересів місцевого населення, який здійснюється переважно на територіях природно-заповідного фонду. Екологічний туризм надає можливості цілісного бачення і єднання природної складової, культурної складової і людини як носія рекреаційних потреб.

Критерії розвитку екологічного туризму знайшли відображення у багатьох міжнародних документах, зокрема у Порядку Денному на ХХІ століття у сфері подорожей і та індустрії туризму, Хартії зі сталого туризму, Міжнародній програмі зі сталого розвитку туризму, Глобальному етичному кодексі туризму, Берлінській декларації з біологічного різноманіття і

стійкого туризму, Квебекській декларації з екотуризму тощо, що каже про зростаючу вагомість цього напрямку. Стратегія розвитку туризму та курортів України на період до 2026 р. визначила екологічний туризм серед пріоритетних аспектів розвитку туристичної галузі.

Звертаючи увагу на все більше зростання попиту на екологічний туризм у світі, можна зробити висновок, що український ринок потребує в розробці нових туристичних продуктів даного виду. Оскільки в нашій країні сформувалось гарне підґрунтя для існування екологічного туризму, то дослідження цієї теми є актуальним для його розвитку та подальшого поширення. Незважаючи на актуальність у світі і переваги екологічного туризму серед інших природоорієнтованих видів туристичної діяльності, цей вид туризму серед потенційних відпочивальників і туристів України не є популярним, недостатньо в теорії і на практиці реалізовані екотуристичні продукти належної якості, іноді під екологічним туризмом пропонують просто природоорієнтовані туристичні маршрути, які мають виключно споживацькі налаштування щодо природного та історико-культурного довкілля, і на державному рівні слабо відчувається підтримка цього туристичного сектору.

Метою роботи є аналіз передумов розвитку екологічного туризму в Закарпатській області та визначення перспектив його розвитку.

Серед завдань даної роботи постають такі:

1. вивчити поняттєво-термінологічний апарат дослідження;
2. проаналізувати теоретичний матеріал щодо стану і розвитку екологічного туризму в Україні та світі;
3. дослідити ресурсний потенціал розвитку екологічного туризму в Закарпатській області;
4. встановити переваги та проблеми розвитку екологічного туризму в Закарпатській області за SWOT-аналізом.
5. виявити перспективи та шляхи популяризації розвитку екологічного туризму в Закарпатській області.

Об'єктом дослідження є Закарпатська область як територія з потужним природоохоронною та екологічною мережею, що здатна розвивати якісно та ефективно екологічний туризм.

Предметом дослідження виступають передумови розвитку екологічного туризму в Закарпатській області України, зокрема природні туристичні ресурси, об'єкти екологічної мережі та природно-заповідного фонду, суспільно-історичні ресурси розвитку екологічного туризму, об'єкти спеціально орієнтованої туристичної інфраструктури.

Методи дослідження: аналіз і порівняння під час вивчення поняттєво-термінологічного апарату щодо сутності і класифікації екологічного туризму; історичний – під час дослідження історії екологічного туризму на світовому ринку туристичних послуг на у межах регіону дослідження, формально-логічний метод використовувався під час моделювання сучасного стану та перспектив розвитку екологічного туризму в Закарпатській області, картографічний, графічний і табличний – під час оформлення роботи для підвищення наочності результатів роботи.

Теоретико-методологічними передумовами дослідження виступили нормативні документи, наукові праці В. І. Вишневського, О. Ю. Дмитрука, О. О. Любіцевої, Т. Ф. Панченко, М. В. Севрюкової та інших дослідників-географів, туризмознавців, економістів, правознавців. Питання залучення об'єктів природно-заповідного фонду в екологічний туризм на регіональному та національному рівнях розкривали Г. І. Архіпова, О. А. Воробйова, В. І. Гетьман, О. Кобелька, Я. Б. Олійник, Л. Теодорович, С. М. Ярова.

Структура роботи складається зі вступу, 3 розділів, висновків та списку використаних джерел (64 найменування). Загальний обсяг – 65 сторінок, містить 19 ілюстрацій, 7 таблиць.

Ключові слова: екологічний туризм, екотуризм, природо орієнтований туризм, Закарпатська область, об'єкти та території природно-заповідного фонду, національні природні парки, біосферний заповідний, регіональні ландшафтні парки, доступність територій.